

MISKOLCZI EMESE

BATIA SUTER

vizuális össz hang zat tana

Batia Suter 1967-ben született Bülach-ban (Svájc). Jelenleg Amszterdamban él. Grafikát és tipográfiát tanult a zürich-i és az arnhem-i (Hollandia) Képzőművészeti Akadémián. 1996 óta rendszeresen kiállít, legtöbbször monumentális méretű, *in situ* fotó-installációkat.

A 2007 és 2016 között megjelent, és gyűjtők által azóta is nagyon keresett *Parallel Encyclopedia I és II*, illetve *Surface Series* című művészkönyvei¹ tették azonban igazán ismertté munkáját. 2016-ban részt vett az arles-i fotófesztiválon, 2018-ban, mint a Deutsche Börse

Photography Foundation által díjazott művész kiállít a londoni Photographers Gallery-ban.

A párizsi közönség *Radial Grammar* című kiállítását láthatja ezen a nyáron a BAL-ban illetve a *Sole Summary* címűt a Svájci Kulturális Intézetben. Látható még ezekkel egy időben egy gigantikus installációja a párizsi Gare Montparnasse területén *Natural Grammar* címmel. Megjelent legújabb művészkönyve is a Roma Publication és a BAL közös gondozásában szintén *Radial Grammar* címmel.

Batia Suter: *Lecture*, 2012, 6m² Lézernyomtatás papírra, rajszeg, kötél, Installáció, Probe (www.projectprobe.net/probe/17) © Batia Suter

Batia Suter: *Buena Vista*, 2001, Lézernyomtatás papírra, CBKN Nijmegen (NL) © Batia Suter

Batia Suter: *Floor*, 2003, Lézernyomtatás papírra, De Gele Rijder, Arnhem (NL) © Batia Suter

Batia Suter kizökkent bennünket hagyományos képnézési szokásainkból. Olyan tereket hoz létre (könyvek vagy installációk), amelyekben a képek kölcsönhatásba lépnek egymással vagy éppen környezetükkel. Az új formák keresése során a művész a kép hatásmechanizmusára támaszkodik. Ezek az új vizuális egységek jelentik Batia Suter számára a kép „modern állapotát”. Más szavakkal, a kép „modern állapota” akkor jelenik meg, amikor az megszabadul eredeti céljától, és új jelentést kap, sok más képpel kommunikál.

Batia Suter művészi gyakorlatának, saját szavaival élve, a képek „ikonizálása” és „immunogenitása”, valamint azok együttthatása az alapja, vagyis az, ahogyan új asszociatív értékeket teremtenek.

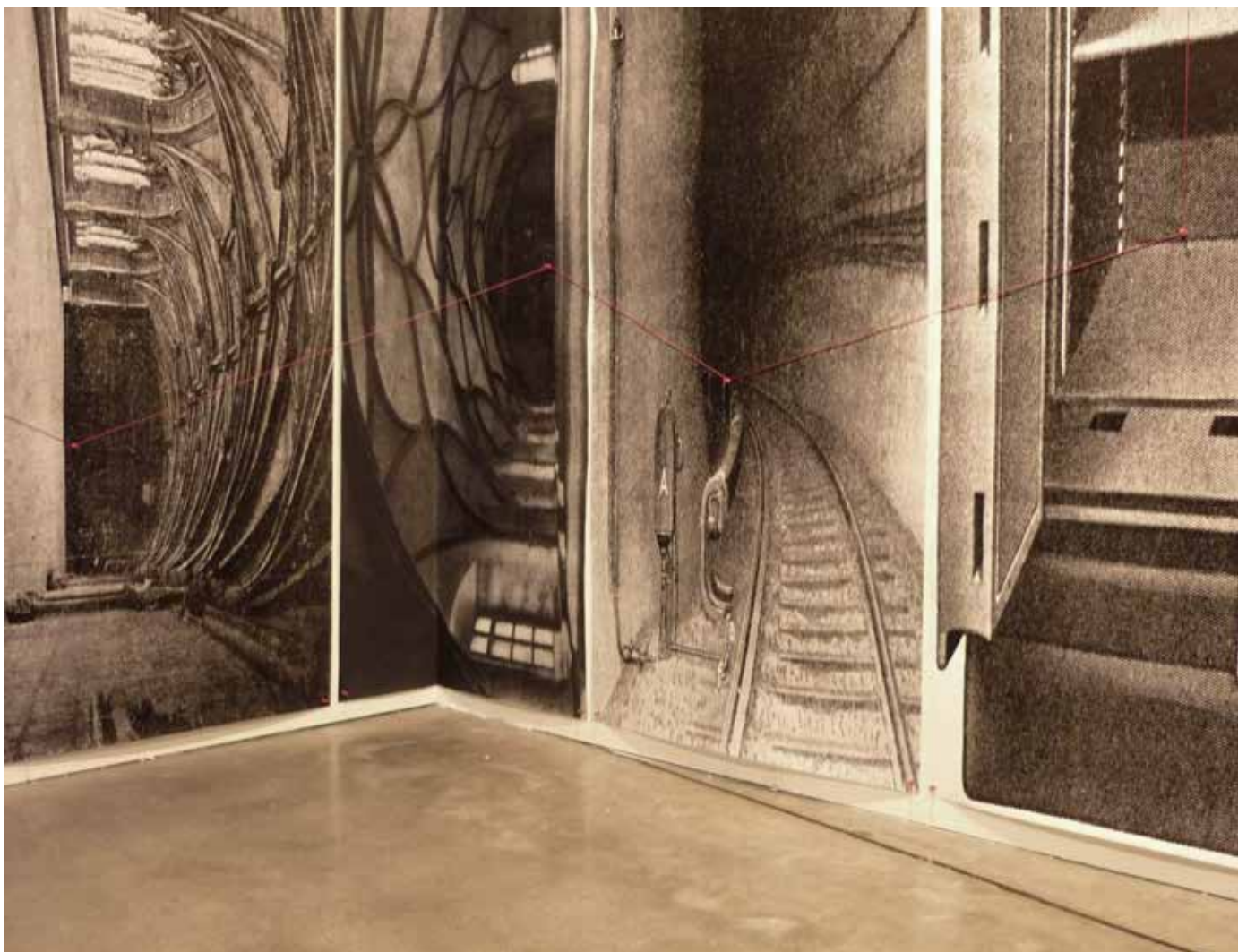
Már a kétezres évek elején készült munkái is a vizuális percepció kutatásán alapulnak. Előszertetettel alkalmaz *trompe l'œil* effektust, olyan illúziókeltést, ahol szemünk a monumentális méretű, egész falakat elfoglaló fotók részleteit háromdimenziós objektumként érzékeli. Nem létező építészeti elemeket iktat be a térbe, esetenként lépcsőt, vagy éppen ajtót, áttört falakat. Ilyen munka például a *Floor*,² vagy a *White Bus*,³ ahol épp

ellenkezőleg, a valós tér perspektíváját teríti ki síkba. Már ebből az időszakból is találunk azonban olyan művet, ahol az egyszerű képzavart okozó elemek alkalmazásán jóval túllép. Előhoz emlékeinkből egy kedves, az embert melegséggel és nosztalgiával eltöltő képet, amelyet erős kontrasztba állít helyszín atmoszférájával. Gondolok itt elsősorban a *Buena Vista* című installációra,⁴ a hatalmasra nagyított, ám a valóságban kicsinyke lakókocsi ablakkal. Egy interjúban ezt mondta: „Mindig történik valami, amikor másodjára látunk egy képet.”⁵ Előhív bennünk korábbi élményeket, tapasztalatokat, érzéseket. Ebben a korai korszakában már felhasználta a képeknek ezeket a hatásait, mára viszont eljut odáig, hogy képes lecsupaszítani már sokszor látott képek ilyen jellegű hatásmechanizmusát.

A képolvasás menetét boncolgatják későbbi munkái, mint például a *Lecture*⁶ című installáció, ahol a legtöbbet nézett, úgynevezett fixációs képpontokat köti össze egymással a térben egy piros színű fonállal képről-képre, faltól-falig követve és óhatatlanul vezetve is a néző tekintetének mozgását. Ehhez hasonló az enyészpontokat összekötő *Vanishing Point*⁷ című mű.

Batia Suter: *Vanishing Point*, 2014, Lézernyomtatás papírra, piros kötél, ajándék offset plakátok, kabin, MIART, Fantom Magazin és Macelleria, Milan I © Batia Suter

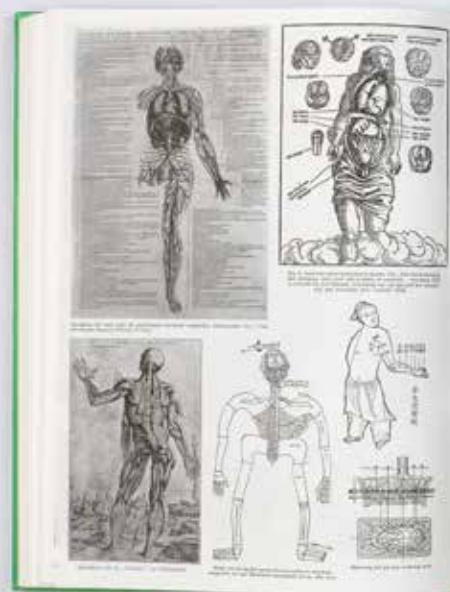

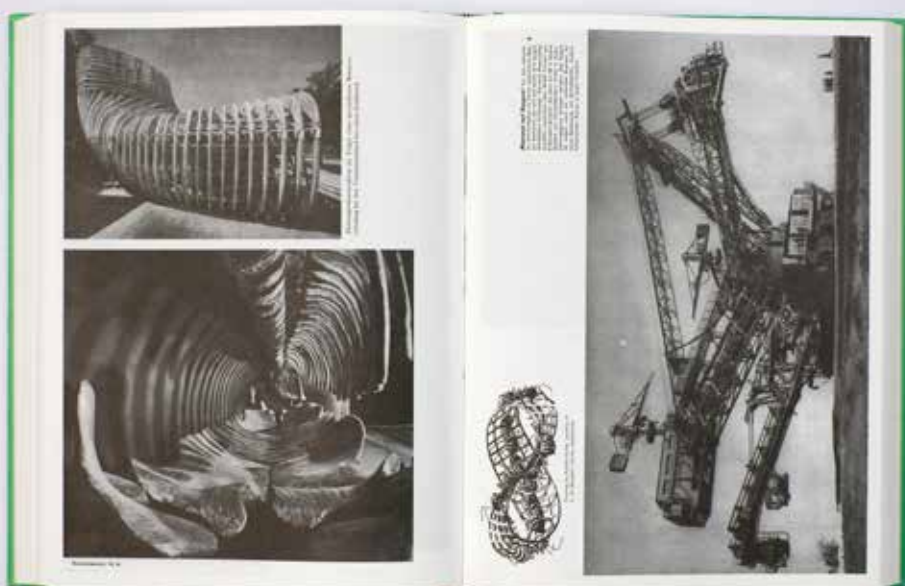
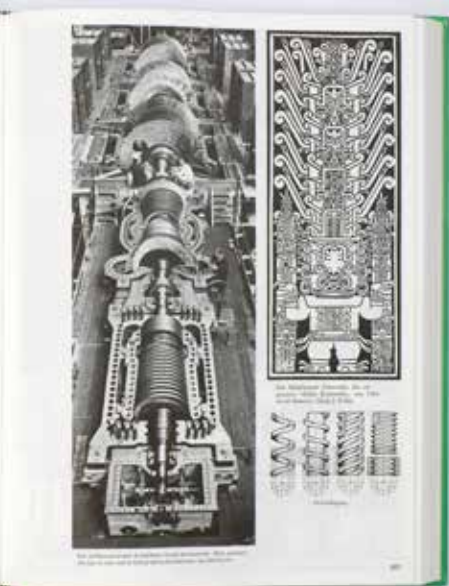
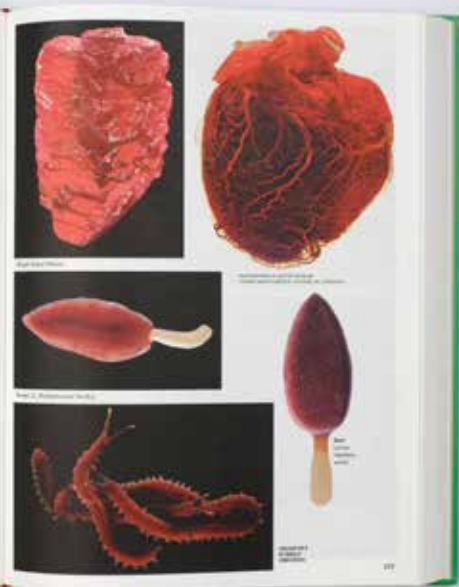
Batia Suter: *Vanishing Point*, 2014, Lézőnyomtatás papírra, piros kötél, ajándék offset plakátok, kabin, MIART, Fantom Magazin és Macelleria, Milan I © Batia Suter

A monumentális méretű installációk mellett kedvelt médiuma a könyv, amelyet, annak ellenére, hogy a dupla oldalak olvasása és lineáris fejlődése egyetlen nézőpontba kényszeríti olvasóját, az ember hazavihet, és bármikor elővehet, újranezhet, de akár kezdheti az olvasást a közepén is. Első könyve, a *Parallel Encyclopedia*⁸ képes arra, hogy ellentétben egy hagyományos enciklopédiával, amely csupán kielégíti kíváncsiságunkat egy adott témával kapcsolatban, folyamatosan, hosszú oldalakon keresztül ébren tartsa azt. Belépünk egy olyan szubjektív vizuális világba, amely fogva tart bennünket, vezeti a figyelmünket.

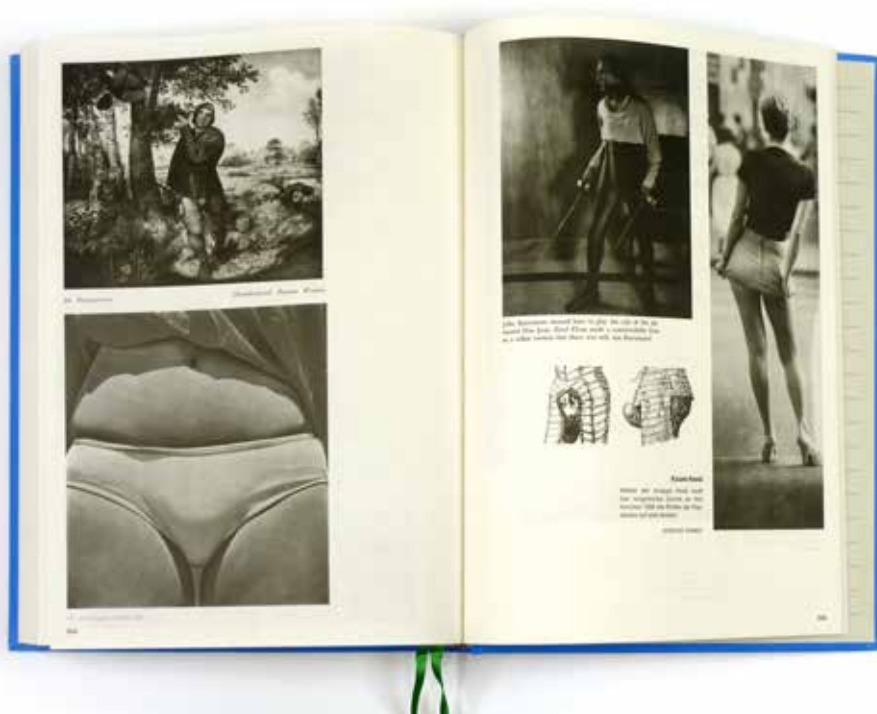
Batia Suter nem csinál új képeket, hanem mások fotóit gyűjti és katalogizálja több, mint harminc éve: folyóiratokban, újságokban, történelem vagy földrajz-könyvekben, tudományos vagy állatokról szóló magazinokban talált illusztrációkat gyűjt össze és osztályoz gondosan. Ebben a hatalmas vizuális adatbázisban sajátos, a képek hatását vizsgáló szempontok alapján rendszerezi képi akkordjait. A tulajdonképpeni munka itt kezdődik.

Azt vizsgálja, hogy a képek hogyan hatnak egymásra, hogyan szólnak együtt. Saját elmondása szerint intuitív módon komponál ezekkel a néha közismert képekkel, azokat új kontextusba helyezi, hogy váratlan összhatásokat és jelentésrétegeket bontakoztasson ki. Ehhez a módszerhez társul az, ahogy különös érzékenységgel hív elő rejtett vizuális harmóniákat, véletlenszerű képtársítások segítségével. Tematikus és formális összecsengésük alapján csoportosítja a képeket. Bármennyire leltárnak tűnhet, a kompozíciók nem tartalmaznak történelmi rendet vagy fegyelmet. A képek ikonikus funkciót töltenek be, amit választott helyük és az elrendezés módja domborít ki. Összefüggés-hálózatot hoz létre a reprodukált és egymás mellé helyezett fotók között. Itt minden történelmi és tudományos diskurzus megtisztul, de a vizuális rendszer bonyolultsága annál erősebb. Minden egyes alkalommal, az ikonográfiai szekvenciákon belül, a „képi mondatok” egymás utáni fejlődésének középpontjába kerülünk, amelyeket valójában nem csupán egy egyesítő kifejezésfüggvény szabályoz, hanem sokszor azzal egy időben a képnek aktív, zavaró ereje is. A művész olyan hipnagógiai tereket hoz létre, ahol a képek a saját logikájukkal kommunikálhatnak egy képzeletbeli metamorfózis erőterében.

Batia Suter: *Parallel Encyclopedia #2*, 2016, 21x28 cm, 592 oldal, Kiadó: Roma Publications © Batia Suter

Batia Suter több alkalommal is (MuHKA, Antwerpen, 2008., Culturgest, Lisszabon, 2006.) bemutatta a *Parallel Encyclopediát* egy több méter hosszúságú, az egész kiállító téren átívelő asztal formájában. Sorba rakta eredeti gyűjtött könyveit, fotográfiait és magazinjait. Az olvasás a könyv lapozásának időbeliségét felvállalva a néző asztal mentén haladó mozgásával történt. Ugyanazzal a képanyaggal kísérli meg a képek láthatóvá tételének módjait a kiállítótér falainak befedésétől, a lineáris elrendezésig, a könyvkiadáson át. A percepció és a befogadás szempontjából kísérletezik és teszteli a különbségeket a képkeret előtt álló néző, a munkától elválasztva, az objektum tulajdonosává váló olvasó, majd a könyv-kirakodás előtt sétáló néző mint lehetséges gyűjtő között. Munkája új irányba mutat. A dekonstrukció és a rekonstrukció során egy egészen jelentéktelennek tűnő képi elem, például egy nyíl vagy csillag fontossá válik, néha alig észrevehetően, de beillesztése az állatok és a növények fényképei közé azok nyugalmában zavart okoz, vizuális sokkot. A folyamat az eredeti képektől való jelentésbeli eltolódást eredményez: összezavarodik a dokumentum értékük. A reklámok kivágásáról, a figurák és jelek dekonstrukciójáról és az egyes képrészletek elkülönítéséről azt gondolnánk, hogy redukciós folyamat tanúi vagyunk, de mindez végső soron az értelmezési lehetőségek kiterjesztését jelenti. Komplex és instabil jelentések

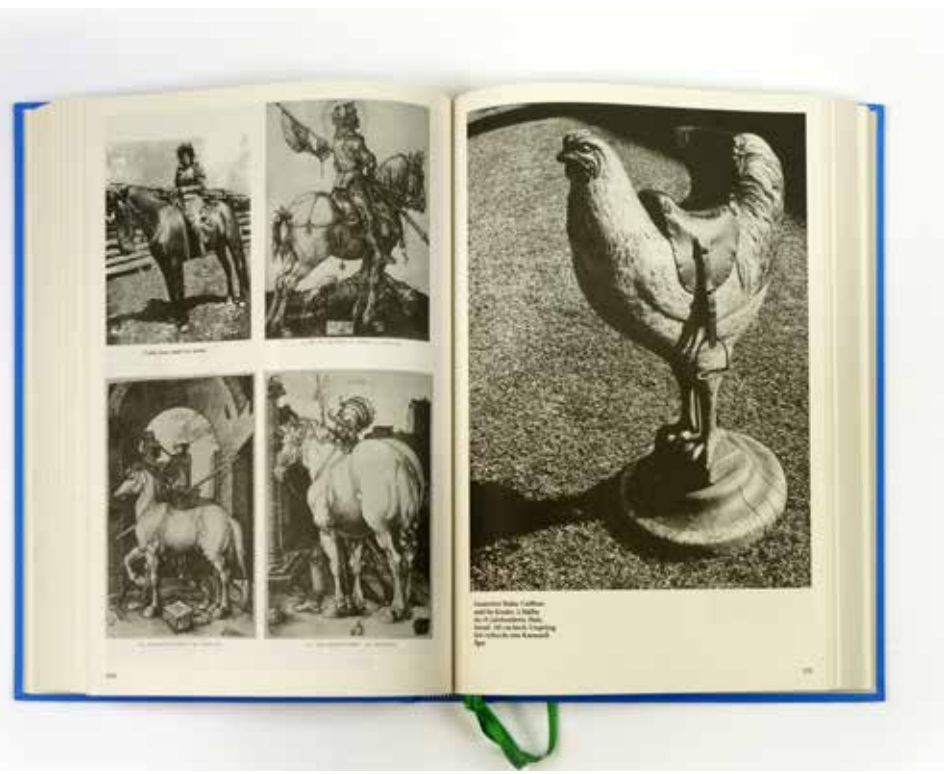
hálózatait hozza létre a művész látszólag egyszerű, bár heterogén eszközrendszerével. Szabad asszociációk és analógiák váltják egymást a néző-olvasó fejében, nincsenek sem címek, sem meghatározott olvasási sorrend vagy képalírás, képsorok követik egymást oda nem vágó szövegek kíséretében. Attól függetlenül, hogy Batia Suter beavatkozásával a képek dokumentum értéke torzul, megmarad a referencialitás lehetősége, ugyanakkor fikciót is produkál. Külön világokat egyesít (természet és technika például), így fantasztikus vagy futurisztikus univerzumot teremt az 1950-es évek esztétikájához, ahol egy doboz repülhet, ahol a fák és pillangók elképzeltetlen méreteket ölthetnek. A „parallel” szó összes relatív jelenése benne van ebben a műben.

Az éppen nyitva tartó *Radial Grammar* című kiállítás (LE BAL, Párizs) azt hiszem, minden eddigi munkáját felülmúlja a befogató vizuális percepciójának ellenőrzése és irányítása tekintetében. Batia Suter olyan magaslatra jutott ebben a kutatómunkában, hogy azt gondolhatnánk, komoly tudományos kísérletezés előzte meg a kiállítás-installáció létrehozását.

Első olvasatra egyfajta képi rejtvény univerzumában találja magát a látogató, vizuális és mentális kombinációkat építhet fel és bonthat le a végtelenségig. Valamelyest zavarba ejtő az élmény, nehezen lehet mit kezdeni vele.

Batia Suter: *Parallel Encyclopedia*, 2007, 21x28 cm, 592 oldal, Kiadó: Roma Publications © Batia Suter

Batia Suter: *Radial Grammar*, 2018, Lézernyomatás papírra, Installáció, Paris LE BAL © Martin Argyroglo / LE BAL

Munkájának kiindulópontja a helyszín története. Az 1920-as években, az *Années folles* idején kabaré, egyéjszakás hotel és bálterem működött itt. Híres és közkedvelt szórakozóhelynek, találkahelynek számított a Chez Isis bár, főként olasz vendégmunkások jártak ide. A kétszintes tér felső emeletén túlnyomórészt portrékat látunk, híres emberekről készült szobrokat, festményeket, minden figura ránk szegezi a tekintetét. Az alsó szinten nem látunk arcokat, csak testrészeket, elegáns ruhákat, lábakat, cipőket testközelben, ünnepi hangulatban esküvői emeletes tortát, személyes tárgyakat. Óriás méretű párnákon elheverve nézhetünk egy elég hosszú, váratlanul mindent felforgató diaporámát.

Hosszasan nézzük az állóképek lassú váltakozását, a fejünkben kattog ritmusosan a szokásos képnézési mechanizmus alaptékervénye: felismerés – beazonosítás – megértés. Sok olyan közeli textúrát és struktúrát, műszereket, szerszámokat, ismeretlen tárgyat látunk,

amelyekről nem feltétlenül tudjuk, hogy mik lehetnek. A képek túlnyomó része kör alakú, amiről tudjuk, hogy nyomuk a leghosszabb ideig marad meg a retinán. Egyfajta hipnózison esünk át, és felébredve képekre való érzékenységünk fokozódik, minden korábbi beépült képnézési mechanizmustól megszabadultunk. A tanuláson és emlékezésen alapuló komplex vizuális percepció rendszer a formák felismerésétől az értelmezésig átprogramozódott. A kiállítás képei most zeneműként hatnak, képi akkordok sorozataként.

¹ Batia SUTER: *Parallel Encyclopedia*, Roma Publications, 2007, Amsterdam;

Batia SUTER: *Parallel Encyclopedia 2*, Roma Publications, 2016, Amsterdam;

Batia SUTER: *Surface Series*, Roma Publications, 2011, Amsterdam.

² Installation in De Gele Rijder, Arnhem, 2003.

³ ArToll, Rheinische Landeskliniek, Bedburg-Hau, 2002.

⁴ CBKN, Nijmegen, 2001.

⁵ <https://www.franceculture.fr/emissions/par-les-temps-qui-courent/batia-suter>, 2018.06.05.

⁶ Laserprint on paper, pushpins, rope, Installation at Probe, 2012.

⁷ Laser print on paper, red rope, give away posters in offset, booth at MIART for *Fantom Magazin* and *Macelleria*, Milan I, 2014.

⁸ Batia SUTER: *Parallel Encyclopedia*, Roma Publication, 2007, 592.

Batia Suter: *Radial Grammar*, 2018, Lézernyomtatás papírra, Installáció, Paris LE BAL © Martin Argyroglo/ LE BAL

Batia Suter: *Radial Grammar*, 2018, Lézernyomtatás papírra, Installáció, Paris LE BAL © Batia Suter